

Davor Ferković
Knjižnice grada Zagreba
davor.ferkovic@kgz.hr

ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Marijana Rogić Bocchetti
Knjižnice grada Zagreba
marijana.rogic.bocchetti@kgz.hr

Tragovima božanstvenog pera: izložba u auli Gradske knjižnice u Zagrebu

In the footsteps of the divine pen: an exhibition in the hall of the Zagreb City Library

Stručni rad

Sažetak: Dante Alighieri jedna je od najinspirativnijih ličnosti u povijesti književnosti, a danas se smatra jednim od najvećih talijanskih književnika. Njegovo najvažnije djelo, *Božanstvena komedija*, stoljećima je bilo velika inspiracija mnogobrojnim umjetnicima, književnicima i znanstvenicima diljem zemaljske kugle. Povodom 700. godišnjice Danteove smrti Gradska knjižnica u Zagrebu priredila je izložbu o ovom književnom velikanu, na kojoj je bila izložena vrijedna građa iz fonda Gradske knjižnice, uključujući i knjige iz donacije Ostrogović Magjer. Osim navedene vrijedne građe, izložbom je predstavljeno i devet reprodukcija Williama Blakea te dijelovi novog prijevoda *Božanstvene komedije* Mate Marasa.

Ključne riječi: Božanstvena komedija, Dante Alighieri, Gradska knjižnica, Mate Maras, Ostrogović Magjer

Uvod

U Gradskoj knjižnici Knjižnica grada Zagreba organizirana je izložba vrijednih knjiga vezanih uz rad i djelo talijanskog književnika Dantea Alighierija, na kojoj su prvi put izloženi vrijedni primjerci knjiga iz donacije Ostrogović Magjer, a koja uključuje mnoga rijetka izdanja *Božanstvene komedije* Dantea Alighierija te djela svjetski poznatih danteologa. Izložba je sadržavala i vrijedne prijevode Danteovih djela hrvatskih prevoditelja, kao što su Stjepan

Buzolić, Mihovil Kombol i Isidor Kršnjavi, te dijelove novog prijevoda *Božanstvene komedije* Mate Marasa, koji je tada bio u pripremi za izdavanje u biblioteci Vrhovi svjetske književnosti Školske knjige.

Izložba je bila postavljena u predvorju knjižnice pod nazivom *Tragovima božanstvenog pera: izložba u povodu 700. godišnjice smrti Dantea Alighierija*, od 6. prosinca 2021. do 11. siječnja 2022. godine. Postavili su je Davor Ferković, voditelj Zbirke rijetkih knjiga i rukopisa, Dijana Polanski, koordinatorica Odjela katalogizacije, i Marijana Rogić Bocchetti, informatorica u Informativno-posudbenom odjelu, a organizaciju izložbe potpomogao je Talijanski institut za kulturu u Zagrebu. Otvorenje izložbe moderirala je voditeljica Gradske knjižnice Ismena Meić, a prisutne je tom prigodom pozdravio ravnatelj Talijanskog instituta za kulturu (Talijanski institut za kulturu / Istituto Italiano di Cultura, 2021) u Zagrebu, Gian Luca Borghese. Prevoditelj i književnik Mate Maras prigodnim je govorom uzvanike upoznao sa životom i književnim radom Dantea Alighierija.

O velikoj i važnoj ulozi Dantea Alighierija kroz povijest, i na svjetskim i na našim prostorima, svjedoče nebrojena pisana djela i tragovi koje je Dante svojim utjecajem ostavio na mnoge velikane iz svijeta književnosti, znanosti i umjetnosti. O tome govori bogata lepeza tiskanih knjiga diljem svijeta, od kojih su neke bile izložene u auli Gradske knjižnice. Obogaćena reprodukcijama Williama Blakea (Blake, W. *The drawings for Dante's Divine Comedy*, 2014) te njihovim objašnjenjima, skrivenim u izvornim stihovima *Božanstvene komedije* – u originalu, ali i u novom hrvatskom prijevodu Mate Marasa, izložba je višestruko pokazala vrijednost i kompleksnost Dantea Alighierija. Kroz pisanu riječ, popraćenu likovnim izričajem, doživljaj i percepcija *Pakla*, *Čistilišta* i *Raja* poprimili su višedimenzionalne konotacije.

Dante Alighieri – život i djelo

Dante (Durante) Alighieri (Aldighiero), jedan od najvećih pjesnika postantičkog doba, rodio se u Firenci 1265., a umro u Raveni 14. rujna 1321. godine. Po očevoj strani potječe iz ugledne firentinske plemenitaške obitelji. Kao dvanaestogodišnjaku ugovorena mu je ženidba s Gemmom di Manetto Donati, a u devetoj godini Dante se na prvi pogled zaljubljuje u Beatrice di Folco Portinari, koja se poslije po odluci roditelja udaje za drugoga. Beatrice, koju su odmila zvali i Bice, umrla je 8. lipnja 1290. Dante je njezinu smrt doživio kao sudbinsku tragediju, a u njegovu pjesničkom svijetu ona će zauvijek ostati centralna i povlašćena osoba.

Na Danteovu životnu sudbinu bitno su utjecale političke okolnosti u tadašnjoj Italiji, posebice u Toskani. Tamošnji pojedini gradovi, male države, bili su u sukobu, a njihovi politički predstavnici opredjeljivali su se za dvije glavne struje, proistekle iz sukoba rimskog pape i njemačkih careva – gvelfe (tal. *guelfi*) i gibeline (tal. *ghibellini*). Poslije je među

gvelfima došlo do podijele na „crne“ i „bijele“. Dante potječe iz gvelfske obitelji, koja je naknadno stala na stranu bijelih. Uz pomoć pape Bonifacija VIII. crni su došli na vlast, a Dante je, kao i mnogi bijeli, istjeran iz rodnoga grada, u koji se više nikada nije vratio. Braneći samostalnost Firence, zamjerio se tadašnjem papi i ostao u izgnanstvu od 1302. godine do kraja života. Kao sudionik i svjedok strašnih srednjovjekovnih okrutnosti koje su pratile građanski rat u Italiji, Dante je taj strahotni scenarij ovjekovječio upravo u *Paklu*. Mnoge je znance i protivnike porazmjestio po raznim pretincima zamišljenog pakla, ali uvijek prema svojem poimanju načela vječite pravde, ćudoređa i ljudske slobode. Danteov javni život bio je podosta buran jer je kao plemić obnašao razne dužnosti. Godine 1300., dvomjesečnim mandatom, postaje prior Firence. Međutim, u zamršenim događajima u rodnom gradu, kad su crni nadvladali bijele, Dante biva osuđen na dvije godine progonstva i isključenja iz javnih službi, a poslije i na spaljivanje na lomači. Duboko razočaran i u stalnoj čežnji za povratkom u zavičaj, živio je u raznim gradovima, a želja da ponovo ugleda svoj rodni grad nikada mu se nije ispunila. Umro je u Raveni 14. rujna 1321. godine (Tomasović, 2017, str. 7-16).

Zbog bogate i raznovrsne palete književnih djela Dante Alighieri danas se smatra jednim od najvećih talijanskih književnika te je prozvan *ocem talijanskog jezika*. Njegovo najvažnije djelo, *Božanstvena komedija*, stoljećima je bilo velika inspiracija mnogobrojnim umjetnicima, književnicima i znanstvenicima diljem svijeta, a njegovo ukupno književno stvaralaštvo utjecalo je na rad i umjetnički izražaj brojnih velikana, i svjetske i hrvatske književnosti. U hrvatskoj literaturi njegov je utjecaj moguće uočiti u stvaralaštvu istaknutih književnika, od Marka Marulića i Mavra Vetranovića do Petra Preradovića i Ivana Gorana Kovačića.

Ustroj i arhitektura *Božanstvene komedije* i koncept izložbe

Svoje najpoznatije djelo Dante je pisao 14 godina, od 1307. do 1321. godine. Naslov djela prvotno je bio *Komedija*, a sam ga je Dante nazvao „svetim spjevom“. Poslije, od izdanja iz 1555., spjev se objavljuje kao *Divina Commedia (Božanstvena komedija)*. Dante, simbol ljudskoga grješnog svijeta, putuje paklom i čistilištem s vodičem Vergilijem – koji predstavlja razum, dok će ga Beatrice – simbol božanske dobrote i objave, voditi rajem. Upoznavši sve grijeha, ali i staze do dobra, tako očišćen, Dante se uspio dovinuti do viđenja Boga, u kojem se nalazi spas (Tomasović, 2017, str. 19). Njegovo putovanje započinje jubilarne 1300. godine, kako zapisuje u prvom stihu spjeva: *Nel mezzo del cammin di nostra vita (Na pola našeg životnoga puta)*. *Božanstvena komedija* trodjelne je strukture: *Pakao, Čistilište, Raj*. Svaki dio ima po 33 pjevanja, a cijeli spjev ima sto pjevanja jer je prvo pjevanje *Pakla* opći uvod u *Božanstvenu komediju*. Kao i ostali njegovi suvremenici, Dante je poznavao i pokazivao veliki interes za numerologiju, što je evidentno u njegovu književnom stvaralaštvu. Jedan od, za njegovu sudbinu najvažnijih brojeva, bio je zasigurno broj 9. Broj

3, kao i njegov umnožak 9, ima magijsko i mistično značenje (Sveto Trojstvo), a ostvaruje se i kroz kiticu od tri stiha, zvanu tercina, koja svojim protokom zajedničke rime iz strofe u strofu biva vezivom pripovijedanja i oblikom vrhunskog stihotvorstva. Taj Danteov trostih, tercina s jampskim jedanaestercem, postao je uzornim metričko-strofičkim oblikom i izazovom budućim pjesnicima, a čitavo djelo savršena je arhitektura s topografskim i kozmografskim parametrima po kojima je Dante smjestio na stotine likova i osoba iz prošlosti i suvremenosti, mitske junake i poznate pjesnike, prizivljući njihove povijesne i ljudske sudbine (Tomasović, 2017, str. 20). Glavni protagonist spjeva sam je Dante, koji promatra i pripovijeda, prenosi vizije i uranja u tajne zagrobnog života, istražuje zagonetke ljudske kobi i naravi pojedinca. Zbog iznimno osobnog obilježja spjeva Dante je novi vjesnik novoga humanističko-renesansnog doba (Tomasović, 2017, str. 21).

Značenje i važnost broja 9 te velika književna vrijednost *Božanstvene komedije* – krune Danteova stvaralaštva, bili su polazišna točka pri stvaranju koncepta izložbe u Gradskoj knjižnici. Reprodukcijskim Williamu Blakea, kroz 9 izloga, predstavljeni su *Pakao*, *Čistilište* i *Raj*. Za svaki dio bile su izložene po 3 reprodukcije, a uz svaku reprodukciju stajala je odgovarajuća tercina kojom je William Blake bio inspiriran. Tercine su bile izložene u originalu, popraćene novim prijevodom Mate Marasa. Na taj način prikazi *Pakla*, *Čistilišta* i *Raja*, zamišljeni Danteovim vizijama te likovno interpretirani Blakeovim kistom, bili su dodatno objašnjeni izvornim tekstom *Božanstvene komedije*. Kroz svih 9 izloga, uz izložene knjige iz fonda Gradske knjižnice, predstavljeni su dijelovi nekih od najvažnijih pjevanja *Pakla*, *Čistilišta* i *Raja*, čime je izložbi u Gradskoj knjižnici dodijeljen trostruki značaj :

- Obilježavanje 700. godišnjice smrti Dantea Alighierija
- Predstavljanje i promoviranje bogatog i vrijednog fonda Gradske knjižnice širokoj publici, uključujući i knjige iz donacije Ostrogović Magjer
- Predstavljanje novog prijevoda prevoditelja i književnika Mate Marasa, koji je preveo djela mnogih svjetskih klasika: s engleskoga (*Beowulf*, Shakespeare, Milton, Browning, Woolf), talijanskoga (Dante, Petrarca, Boccaccio, Machiavelli, Sannazaro, Lampedusa, Svevo), francuskoga (*Pjesma o Rolandu*, Marie de France, Rabelais, Proust), rumunjskoga (Eminescu) i španjolskoga (*Pjesma o Cidu*). Sastavio je i *Rimarij – Srokovni rječnik hrvatskoga jezika* (1994.), te objavio zbirku pjesama *Kasna berba* (2005.) i roman *Pisma od smrti* (2013.). Napisao je također komediju *Vesele žene imotske* (2010., prema Shakespeareu), a godine 2022. njegov prijevod *Božanstvene komedije* izlazi u biblioteci Vrhovi svjetske književnosti, u izdanju Školske knjige.

Na izložbi su izložene knjige iz različitih odjela i zbirki Gradske knjižnice: Zbirke rijetkih knjiga i rukopisa, od toga dobrim dijelom knjige iz donacije Ostrogović Magjer, kao i iz Zaštićenog fonda i Čitaonice priručnika i zbirki, čime je izložba postala svojevrsni medij

kojim se široj javnosti predočila vrijednost raznovrsnog fonda knjižnice koji, osim što svojom građom pomaže u istraživanjima i proučavanjima, svakako može upotpuniti i obogatiti tematsku izložbu kao što je bila izložba posvećena velikanu Danteu Alighieriju.

Donacija Ostrogović Magjer

Ugovor o darivanju privatne biblioteke sklopljen je između Nade Ostrogović Magjer i Gradske knjižnice 19. lipnja 1995. godine (u ime Knjižnice ugovor je potpisala ravnateljica Anka Katić-Crnković), a u njemu se potvrđuje darovanje 2827 knjiga Gradskoj knjižnici. Utvrđivanje broja i stanja knjiga iz donacije izvršili su djelatnici Gradske knjižnice, nakon čega je napravljen zapisnik. Darovateljica Nada Ostrogović Magjer umrla je 16. kolovoza 2008., a nakon njezine smrti, kao što je utvrđeno ugovorom, donirana građa prebačena je i raspoređena u fondove Gradske knjižnice te stručno obrađena. Potpisivanjem ugovora Knjižnica se obvezala na trajno čuvanje i održavanje donirane biblioteke, a ovom vrijednom donacijom Gradska knjižnica dolazi u posjed jednog dijela kolekcionarske zbirke Magjer, koju je u 20. stoljeću stvorio pravnik i kolekcionar Drago Magjer.

Drago Magjer (Mostar, 1895. – Zagreb, 1979.) živio je u Splitu do Drugoga svjetskog rata, nakon kojeg se seli u Zagreb. Po zanimanju pravnik, bio je, između ostalog, bibliofil te, kako ga opisuje autorica Nada Vrkljan-Križić, „profesionalno neškolorani poklonik umjetnosti kojoj je bio mecena nepoznatim i neafirmiranim umjetnicima“. Duboko je vjerovao u očuvanje kulturne baštine, a tomu svjedoče i njegove riječi: „Sakupljač ne kupuje u prodavaonicama umjetnine, osim u iznimnim slučajevima. On zapravo pronalazi zabačene, zaboravljene predmete, negdje na tavanima i po podrumima koji bi inače s vremenom potpuno propali. Takve predmete – bilo da se radi o slikama, skulpturi ili predmetima primijenjene umjetnosti, treba spašavati, čistiti, popravljati, restaurirati – tj. spašavati od potpune propasti.“ (Vrkljan-Križić, 1995, str. 137).

Drago Magjer dokazao je da stoji iza svojih riječi i time što je darovao svoju zbirku gradu Zagrebu, i to u dva navrata. Prvi dio zbirke darovao je 24. listopada 1967. sa svojom prvom suprugom Margom Magjer (1900. – 1967.), i to 123 predmeta, a drugi dio 29. ožujka 1974. s drugom suprugom Nadom Ostrogović Magjer (1911. – 2008.), kada su darovali 116 predmeta, što ukupno čini 239 predmeta. Cjelokupnu zbirku Magjer Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu upisao je u Registar pokretnih spomenika kulture 28. prosinca 1973., kada je popisano 320 predmeta (Mihalić, 2008, str. 47).

Drago Magjer stvorio je heterogenu zbirku velike umjetničke vrijednosti, u kojoj su se nalazile slike starih hrvatskih majstora, biblioteka s nekoliko tisuća primjeraka knjiga, među kojima izuzetno vrijedni i rijetki primjerci, vrlo kvalitetne kolekcije domaćeg slikarstva iz razdoblja između dva svjetska rata, skulpture, grafike i druge umjetnine. Zbirka Magjer posebno je vrijedna i zbog raznolikosti predmeta koje je Drago Magjer prikupio. Među

najvrjednijim predmetima zbirke izdvajaju se rani radovi Marina Tartaglie i Frane Šimunovića, slike Ignjata Joba, Emanuela Vidovića, Dalibora Parača i drugih istaknutih umjetnika, od kojih je mnoge kolekcionar poznao osobno.

Zanimljiva je i povijest zbirke – bježeći iz Splita 1942. godine, Drago Magjer predmete iz zbirke pohranio je u sanduke i poslao vlakom za Zagreb. Iako je vlak bio bombardiran, vagon u kojem se nalazila zbirka ostao je čitav. Budući da nije imao adekvatan prostor u kojem bi zbirku mogao izložiti u Zagrebu, predmeti su u sanducima ostali sve do 1966. godine kada je obitelji Magjer dodijeljen Akademijin stan u neposrednoj blizini Glavnog kolodvora, gdje su napokon mogli izložiti predmete iz svoje zbirke (Vrkljan-Križić, 1995, str. 138).

Zbirka Magjer nalazila se u peterosobnom stanu na adresi Tomislavov trg 8 (preko puta Trga nalazi se Gradska knjižnica, na adresi Starčević trg 6) i bila je otvorena za javnost, uz prethodnu najavu. Za nju se nakon suprugove smrti brinula Nada Ostrogović Magjer do svoje smrti, kada je zbirka predana Muzeju za umjetnost i obrt.

Budući da doniranu privatnu biblioteku čine knjige iz različitih područja, knjige iz zbirke Magjer uvrštene su u tri različita fonda Gradske knjižnice – u zbirku Rara, Zaštićeni fond i u fond Čitaonice priručnika i zbirki. Potpisivanjem ugovora o darivanju, Gradska knjižnica obvezala se svaku knjigu označiti žigom s tekстом *DONACIJA OSTROGOVIĆ MAGJER*. Knjige su dobile i posebnu oznaku lokacije *Donacija Ostrogović Magjer* unutar svakog od tri fonda Gradske knjižnice, a tako je sačuvano jedinstvo donacije.

Donacijom Nade Ostrogović Magjer Gradska knjižnica obogatila je fond posebno vrijednim starim i raskošnim izdanjima *Božanstvene komedije*, ali i knjigama danteologa. Naime, zbog svoje kompleksnosti *Božanstvena komedija* bila je, i još uvijek jest, predmetom proučavanja i interpretiranja, a stoga su i na izložbi u Gradskoj knjižnici u posebnom izlogu istaknuti radovi i vrijedna književna izdanja trojice svjetski poznatih danteologa. To su :

- Giambattista Giuliani (1818. – 1884.) – talijanski filolog, jezikoslovac i povjesničar talijanske književnosti. Smatran je najvećim danteologom 19. stoljeća. Ponajprije se posvetio tiskanju Danteovih djela s komentarima, koja je predstavljao uvijek uz slogan *Dante objašnjen Danteom (Dante spiegato con Dante)* (Treccani, 2022).
- Antun Lubin (1809. – 1900.) – jedan je od najistaknutijih proučavatelja Dantea u drugoj polovini 19. stoljeća, a glavno mu je djelo *Commedia di Dante Alighieri, preceduta dalla vita e da studi preparatori illustrativi, esposta e commentata* (Padova, 1881). Riječ je o sintezi dotadašnjih istraživanja i potvrda koncepcije *Dante objašnjen Danteom*, koja uz opsežne studije o životu i opusu, izvorni tekst popraćen bilješkama i prozni prijevod na suvremeni talijanski jezik, sadržava i sinoptičke i astronomske tablice (Treccani, 2022).

- Niccoló Tommaseo (1802. – 1874.) – talijanski književnik, jezikoslovac i političar te jedan od najznačajnijih danteologa svojega doba. Urednik je *Rječnika talijanskog jezika (Dizionario della lingua italiana)* i *Novog rječnika talijanskih sinonima (Nuovo dizionario dei sinonimi della lingua italiana)* te autor brojnih drugih djela na talijanskom i hrvatskom jeziku. Na hrvatskom i talijanskom jeziku izdao je zbirku kratkih proza *Iskrice (Scintille)* (Enciklopedija.hr, 2022).

Ovom je izložbom još jednom potvrđena dobra suradnja među odjelima Gradske knjižnice, kao i suradnja Knjižnice s vanjskim suradnicima – prevoditeljem Matom Marasom, koji je tom prigodom ustupio svoj novi prijevod *Božanstvene komedije* te Talijanskim institutom za kulturu, koji je za potrebe izložbe ustupio svoju instalaciju, izloženu potom u slobodnom pristupu Gradske knjižnice. Instalacija je sadržavala tercinu V. pjevanja *Pakla*, jednu od najpoznatijih tercina *Božanstvene komedije*, posvećenu tragičnoj ljubavnoj priči Francesce i Paola. Tijekom izložbe, u auli Gradske knjižnice kontinuirano se prikazivao prvi dugometražni talijanski nijemi film *L'Inferno* iz 1911. Film se temelji na prvom dijelu *Božanstvene komedije – Paklu*, a redatelji filma su Giuseppe de Liguoro, Francesco Bertolini i Adolfo Padovan. Dio izloženih tekstova otisnut je u fontu OmoType, koji olakšava čitanje osobama s disleksijom i drugim teškoćama čitanja, čime je izložba učinjena pristupačnom još širem broju posjetitelja, što se i ističe kao jedna od glavnih funkcija i uloga narodne knjižnice.

Popis knjiga na izložbi Tragovima božanstvenog pera

1. L' ottimo commento della Divina Commedia : testo inedito d'un contemporaneo di Dante citato dagli Accademici della Crusca. - Ed. a cura di A. Torri. - Pisa : presso Niccolo Capurro, 1827-1829.
2. Commedia di Dante Alighieri : con ragionamenti e note di Niccolo Tommaseo. - Milano, 1857.
3. Sulla sintesi della Divina Commedia e sulla interpretazione del primo canto secondo la ragione dell'intero poema : considerazioni del professore Serafino Raffaele Minich. - Padova : co' tipi de Angelo Sicca, 1854.
4. La Divina Comedia : illustrata da A. Kopisch, G. Picci e M. G. Ponta / cenni critici di Luigi Picchioni. - Milano : Societa tipografica de' classici italiani, 1846.
5. La Commedia di Dante Alighieri illustrata da Ugo Foscolo. - Lugano : dai torchi di G. Vanelli e comp., 1827.
6. Soggetto e piano della terza cantica della Divina Commedia / per A. Lubin. - Venezia : Fratelli Sacchetti, 1878.

7. Parnaso classico italiano contenente Dante, Petrarca, Ariosto e Tasso. - Padova : Tipografia della Minerva, 1827.
8. La Commedia di Dante Alighieri : col commento di N. Tommaseo. - Venezia : co' Tipi del Gondoliere, 1837.
9. Il commento di Giovanni Boccaccio sopra la Divina commedia di Dante Alighieri. - Firenze : Tipografia Fraticelli, 1844.
10. La Divina commedia di Dante Alighieri / col commento di G. Biagioli. - Milano : per Giovanni Silvestri, 1820-1821.
11. La Divina commedia di Dante Alighieri giusta la lezione del codice Bartoliniano. - Udine : Fratelli Mattiuzzi, 1823-1827.
12. Ueber Dante / von Karl Witte. - Breslau : Eduard Pelz, 1831.
13. Opere minori / di Dante Alighieri. - Firenze : Allegrini, 1834-1840.
14. La Divina Commedia di Dante Alighieri / col commento del P. Pompeo Venturi a miglior lezione ridotta, ed arricchita d'inedite postille del Dottor Giovanni Lami e di P. J. Fraticelli. - Firenze : G. Formigli, 1837.
15. Vocabolario Dantesco ou dictionnaire critique et raisonne de la Divine Comedie de Dante Alighieri / par L. G. Blanc. - Leipsic : Jean Ambroise Barth, 1852.
16. Dante's Göttliche Comödie in ihrer Anordnung nach Raum und Zeit mit einer übersichtlichen Darstellung des Inhalts : nebst lithographirten Plänen der drei Reiche und 13 astronomischen Zeichnungen in Holzschnitt / vorträge gehalten von J. K. Bähr. - Dresden : R. Kuntze, 1852.
17. Comentum super Dantis Aldigherij comoediam nunc primum integre in lucem editum / Benvenuti De Rambaldis De Imola. - Florentiae : G. Barbera, 1887.
18. La Beatrice di Dante / studio di Alessandro D'Ancona. - Pisa : Tipografia Nistri, 1865.
19. Čistilište / Dante Alighieri ; preveo Mihovil Kombol. - Zagreb : Matica hrvatska, 1955.
20. Dante spiegato con Dante : metodo di commentare la Divina Commedia dedotto dall'epistola di Dante a Cangrande della Scala / Giambattista Giuliani. - Torino : Tipografia Giulio Speirani e figli, 1881.
21. Božanstvena komedija / Dante Alighieri ; preveo Stjepan Buzolić ; ilustrovano sa 76 slika Gustava Doré ; priredio za tisak Petar Kuničić. - Zadar : Naklada i tisak Vitaliani-a i sinova, 1897.
22. Život Danteov : raspravica / Giovanni Boccaccio ; [s talijanskoga preveo Mate Maras, s

- latinskoga preveo Vladimir Vratović]. - Koprivnica : Šareni dućan, 2013.
23. Beatrice nella vita e nella poesia del secolo XIII : con appendice di documenti ed altre illustrazioni / studio di Isidoro Del Lungo. - Milano : Ulrico Hoepli, 1891.
24. Petri Allegherii super Dantis ipsius genitoris Comoediam Commentarium / nunc primum in lucem editum consilio et sumtibus G. I. Vernon ; curante Vincentio Nannucci. - Florentiae : apud Angelum Garinei, 1846.
25. Intorno all'epoca della Vita nuova di Dante Alighieri / dissertazione di Antonio Lubin. - Graz : Giuseppe A. Kienreich, 1862.

Literatura:

1. Blake, W. (2014) *The drawings for Dante's Divine Comedy*. Edited by Sebastian Schütze, Maria Antonietta Terzoli; directed and produced by Benedikt Taschen; English translation by Robert and Jean Hollander. Köln: Taschen.
2. Boccaccio, G. (2013) *Život Danteov: raspravica*. S talijanskoga preveo Mate Maras, s latinskoga preveo Vladimir Vratović. Koprivnica: Šareni dućan.
3. Dante, A. (1976) *Djela*. Priredili Frano Čale i Mate Zorić; preveo Frano Čale et al. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber: Nakladni zavod Matice hrvatske.
4. Dante, A. (1999) *Vita nova*. Preveli Tonko Maroević, Mirko Tomasović; priredio Tonko Maroević. Zagreb: Matica hrvatska.
5. Digitalne zbirke Knjižnica grada Zagreba. Dostupno na: <https://digitalnezbirke.kgz.hr/> [08.05.2022.]
6. Giuliani Giambattista / Treccani (2022) Dostupno na: [https://www.treccani.it/enciclopedia/giambattista-giuliani_\(Dizionario-Biografico\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/giambattista-giuliani_(Dizionario-Biografico)/) [10.05.2022.]
7. Lubin Antun / Treccani (2022) Dostupno na: <https://www.treccani.it/enciclopedia/antonio-lubin/> [10.05.2022.]
8. Maras, M. (2022) *Božanstvena komedija*. Biblioteka Vrhovi svjetske književnosti. Zagreb: Školska knjiga.
9. Mihalić, V. (2008) Privatne zbirke darovane gradu Zagrebu i njihova uloga u kulturnom razvoju grada. *Muzeologija*, 45, str. 1-267. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/76489> [12.05.2022.]
10. Vrkljan-Križić, N. (1995) Zbirka pok. Drage Magjera i Nade Ostrogović Magjer. *Muzeologija*, 32, str. 137-145. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/89265> [12.05.2022.]

11. Papini, G. (1933) *Dante vivo*. Firenze: Libreria editrice Fiorentina, 1933
12. Tomasović, M. (2017) *Hrvat u Empireju*. Split: Naklada Bošković.
13. Tommaseo Niccolò / Enciklopedija.hr (2022) Dostupno na:
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=61724> [10.05.2022.]
14. Talijanski institut za kulturu / Istituto Italiano di Cultura (2021) Dostupno na: https://iiczagabria.esteri.it/iic_zagabria/hr/ [10.05.2022.]